

www.cyprusbiodiversity.eu και στο facebook: BIOforLIFE, LIFE+Project

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΟΠΛΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΜΑΪΟΥ 2014

η σημερινή

Ο ΦΥΣΙΚΟΣ ΜΑΣ ΠΛΟΥΤΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ
ΣΥΜΒΑΛΕΙ ΣΤΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΜΑΣ ΠΛΟΥΤΟ

Κάθε χρόνο στις
22 Μαΐου γιορτάζεται
η Παγκόσμια Ημέρα
Βιοποικιλότητας

Η φετινή ημέρα
είναι αφιερωμένη
στη βιοποικιλότητα
των νησιών

Η απώλεια χερσαίας
βιοποικιλότητας θα
μπορούσε να στοιχίσει
7% του ΑΕΠ έως το 2050

Λόγω του νησιωτικού
μας χαρακτήρα έχει
διαμορφωθεί μια πολύ
πλούσια βιοποικιλότητα

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΕΣΥ, ΕΓΩ ΚΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΑΣ!

Το έργο BIOforLIFE έχει στόχο να συμβάλει στην παγκόσμια προσπάθεια να σταματήσουμε την απώλεια της βιοποικιλότητας.

Η λαθροθηρία «σκοτώνει» τη βιοποικιλότητα

Ο Πρόεδρος της ΚΟΚ & ΔΑΖ Αντώνης Κακουλλής σημειώνει ότι η λαθροθηρία βλάπτει την ισορροπία του θηράματος, ενώ καλεί άπαντες να αποφεύγουν τη χρήση δηλητηρίων και φυτοφαρμάκων.

Πείτε μας λίγα λόγια για την ΚΟΚ & ΔΑΖ.

Η Κυπριακή Ομοσπονδία Κυνηγίου και Διατήρησης Άγριας Ζωής (ΚΟΚ & ΔΑΖ) ιδρύθηκε το 1952. Έχει ως μέλη Μπρώου 292 Κυνηγετικούς Συλλόγους. Είναι μέλος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Διατήρησης της Άγριας Ζωής (C.I.C.), μέλος της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Κυνηγετικών Οργανώσεων (FACE) και μέλος του Ινστιτούτου της (ΟΜΠΟ).

Εντός του ονόματος αναφέρεται και η Διατήρηση της Άγριας Ζωής. Πώς εντάσσεται η Διατήρηση της Άγριας Ζωής στη φιλοσοφία της Ομοσπονδίας σας;

Η Διατήρηση της Άγριας Ζωής είναι ένας από τους βασικότερους σκοπούς της (ιδρυσης) της Ομοσπονδίας (ΚΟΚ & ΔΑΖ), που περιλαμβάνεται στις πρόνοιες του Άρθρου 4 του Καταστατικού της.

Λέγεται συχνά ότι ο κυνηγός είναι προστατής του περιβάλλοντος. Πώς εφαρμόζεται στην πράξη αυτό και τι επιπλέον μπορεί να γίνει στην Κύπρο;

Ο κυνηγός αναμφίβολα είναι προστατής του περιβάλλοντος, καθώς ενδιαφέρεται και συνδράμει οικονομικά στην προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας και γενικά του φυσικού περιβάλλοντος. Συνεργάζεται με όλα τα αρμόδια Κρατικά Τμήματα και Υπηρεσίες για την προστασία και διαχείριση της Άγριας Ζωής, των θηραμάτων και της φύσης γενικότερα. Συνεργάζεται με όλες τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και όλους όσους άπτονται της προστασίας και διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος. Το επιπλέον που μπορεί να γίνει είναι να αρθούν οι προκαταλήψεις και όλοι οι ενδιαφερόμενοι να συνεργάζονται για διατήρηση και αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων της Κύπρου.

Πώς προσεγγίζει η ΚΟΚ & ΔΑΖ τα φαινόμενα λαθροθηρίας; Θεωρείτε ότι η λαθροθηρία μπορεί να βλάψει την ισορρο-

πία του θηράματος, αλλά και της ευρύτερης βιοποικιλότητας;

Η ΚΟΚ & ΔΑΖ είναι κάθετα εναντίον της λαθροθηρίας και κατά πάσης φύσεως παρανομίας. Η λαθροθηρία σαφώς και βλάπτει την ισορροπία του θηράματος και σίγουρα την ισορροπία της ευρύτερης βιοποικιλότητας. Στο Καταστατικό της ΚΟΚ & ΔΑΖ υπάρχει η πρόνοια για τον καταδικασθέντα για αδικήματα λαθροθηρίας να του αφαιρείται το δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας για εκλογή σε αξίωμα. Παράλληλα, οι καταδικασθέντες δεν έχουν δικαίωμα να λάβουν άδεια κυνηγίου μέχρι την παραγραφή του αδικήματος.

Ποια η θέση σας για την τοποθέτηση δηλητηρίων στην ύπαιθρο;

Η τοποθέτηση δηλητηρίων αλλά και η κακή χρήση φυτοφαρμάκων βλάπτουν σοβαρά όλα τα είδη άγριας ζωής, τα οικίσια αλλά και τους ανθρώπους. Η χρήση δηλητηρίων και φυτοφαρμάκων πρέ-

πει να είναι ελεγχόμενη και να αποφεύγεται όπου είναι δυνατόν. Η ΚΟΚ & ΔΑΖ προτρέπει τα μέλη της να μην κάνουν χρήση τέτοιων ειδών και να ενημερώνουν τις αρμόδιες Αρχές για τέτοια περιστατικά.

Ποια η θέση της ΚΟΚ & ΔΑΖ για την παράνομη παγίδευση αποδημητικών πουλιών; Θεωρείτε ότι εκτός από τις επιπτώσεις που έχει στην ευρύτερη βιοποικιλότητα επηρεάζει και το διαθέσιμο θήραμα για τους νόμιμους κυνηγούς;

Η ΚΟΚ & ΔΑΖ είναι κατά της λαθροθηρίας και πάσης φύσεως παρανομίας. Η παγίδευση αποδημητικών και άλλων ειδών άγριας ζωής είναι, σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία, παράνομη πράξη και επηρεάζει δυσμενώς τόσο την ευρύτερη βιοποικιλότητα όσο και τα θηρέσιμα είδη, όπως για παράδειγμα οι τσίχλες.

Ο Πρόεδρος της ΚΟΚ & ΔΑΖ Αντώνης Κακουλλής.

EDITORIAL

Αυτό δεν μπορούν να μας το στερήσουν

Ζούμε σήμερα σε μια χώρα κατακρημνισμένη, όπου τα δημόσια ταμεία έχουν αδειάσει προ πολλού και με τις καταθέσεις των πολιτών να έχουν κουρευτεί. Η δεδομένη κατάσταση δεν αφήνει πολλά περιθώρια αισιοδοξίας, ενώ το πθικό έχει φτάσει στο ναδίρ. Ευτυχώς, όμως, που η πεφωτισμένη δεσποτεία των Ευρωπαίων ηγετών, που έλαβαν τις καταδικαστικές αποφάσεις για τη χώρα μας στον οικονομικό τομέα, δεν μπόρεσαν να στερήσουν τον φυσικό πλούτο του νησιού μας. Η Κύπρος διαθέτει πλούσια βιοποικιλότητα, η οποία με την απαραίτητη προστασία μόνο όφελι μπορεί να μας αποφέρει. Πέραν της φυσικής ομορφιάς, τα οικονομικά όφελι της παγκόσμιας βιοποικιλότητας είναι πλέον μετρήσιμα. Έχει υπολογιστεί ότι η άμεση οικονομική αξία αγαθών και υπηρεσιών των οικοσυστημάτων ανέρχεται στα 24 τρις ευρώ τον χρόνο. Ξυλεία, αγροτουρισμός, καρποί της γης και άλλες δραστηριότητες είναι μεταξύ των αγαθών και υπηρεσιών που περιλαμβάνονται σε αυτήν την, ομολογουμένως, τεράστια οικονομική αξία των αγαθών. Η Κύπρος ήδη λαμβάνει μέρος αυτής της πίτας, αν και αυτό γίνεται χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια και επενδύσεις. Όμως, με ένα ολοκληρωμένο πλάνο και με συνδυασμένες ενέργειες προστασίας του φυσικού μας πλούτου, το οποίο θα δώσει βαρύτητα στην προσέλκυση εναλλακτικών μορφών τουρισμού σε μήνες εκτός της θερινής τουριστικής περιόδου, τα οικονομικά όφελι από το γενναίο δωρο οικοσύστημα που διαθέτουμε θα αυξηθούν σημαντικά. Ίσως τότε να μπορέσουμε να εκτιμήσουμε, επιτέλους, αυτά τα δώρα της φύσης.

Παναγιώτης Γρηγορίου

Υπεύθυνος Σύνταξης: Παναγιώτης Γρηγορίου
Επιμέλεια: Παναγιώτα Κουτσόφτα, Ίδρυμα Terra Cypria

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 22 580580
Fax: 22 580570
Email: p.gregoriou@simerini.com

Το έργο BIOforLIFE θα ενημερώσει το κοινό της Κύπρου για την αξία της βιοποικιλότητας στη ζωή μας μέσω των ΜΜΕ και στοχευμένων σεμιναρίων.

Συνεργάτες στο έργο:
Εκδοτικός Οίκος ΔΙΑΣ, Ίδρυμα Terra Cypria, Τηλεόραση ΣΙΓΜΑ, Τμήμα Περιβάλλοντος και GrantXpert Consulting.

Το ήξερες ότι... κάθε 20 λεπτά εξαφανίζεται κι ένα είδος από τον πλανήτη μας;

Αυτό το μήνυμα και άλλη σχετική πληροφόρηση διαχέεται στο κυπριακό κοινό στα πλαίσια του έργου BIOforLIFE, το οποίο είναι μια τριετής εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των Κυπρίων μέσω των ΜΜΕ για την αξία της βιοποικιλότητας στη ζωή μας. Με τον όρο βιοποικιλότητα εννοούμε το σύνολο των ζώντων οργανισμών στον πλανήτη δηλ. την ποικιλομορφία εντός των ειδών, μεταξύ των ειδών και μεταξύ των οικοσυστημάτων. Το έργο αποσκοπεί να συμβάλει στην ευρωπαϊκή προσπάθεια για αναχαίτιση της απώλειας της βιοποικιλότητας προστατεύοντας την βιοποικιλότητα της Χώρας μας.

Η κύρια δράση του έργου είναι μια επικοινωνιακή εκστρατεία για συγκεκριμένα είδη κλωρίδας, πανίδας και οικότοπων της Κύπρου, που χρήζουν προστασίας και συχνά απειλούνται από ανθρώπινες ενέργειες που πηγάζουν από άγνοια ή/και προκατάληψη. Για παράδειγμα η φρουτονυχτερίδα (*Rousettus aegyptiacus*), την οποία συχνά την σκοτώνουν ή βανδαλίζουν τις σπηλιές που ζει, λόγω της προκατάληψης ότι τρώει τα φρούτα από τα δέντρα, πίνει το αίμα, μπορεί να κολλήσει στα μαλλιά σου κτλ. Η φρουτονυχτερίδα στην πραγματικότητα, όχι μόνο δεν έχει αρνητικές συνέπειες για τον άνθρωπο, αλλά συμβάλει στη διασπορά των ειδών (αποβάλλοντας τα κουκούτσια από

τα ώριμα φρούτα που τρέφεται) και συντείνει στη μείωση βλαπτικών εντόμων που αναπτύσσονται στα ώριμα φρούτα που σαπίζουν. Η Κύπρος είναι η μόνη ευρωπαϊκή χώρα που φιλοξενεί το είδος και σήμερα στο νησί μας απομένουν λιγότερες από 800 φρουτονυχτερίδες.

Μια άλλη σημαντική δράση που ανέλαβε να προωθήσει το έργο είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για τις επιπτώσεις της παράνομης παγίδευσης μεταναστευτικών πουλιών, όχι μόνο στην πτηνοπανίδα της Ευρώπης, αλλά και στην οικονομία της Κύπρου. Στόχος είναι να κατανοήσει το κοινό της Κύπρου ποιο είναι το πραγματικό πρόβλημα, γιατί είναι παράνομο και πώς μπορεί το κάθε άτομο να συμβάλει στη μείωση του φαινομένου. Σύμφωνα με τηλεφωνική έρευνα που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2012 για το έργο BIOforLIFE, 32% των Κυπρίων θεωρούν ότι τα αμπελοπούλια είναι απειλούμενο είδος ενώ ένα ισάριθμο ποσοστό γνωρίζει τον πραγματικό λόγο δηλ. ότι είναι μια μαζική και μη επιλεκτική μέθοδος παγίδευσης πουλιών.

Στα πλαίσια του έργου έχει ήδη ξεκινήσει η διοργάνωση στοχευμένων σεμιναρίων προς το δικαστικό και δικηγορικό σώμα της Κύπρου για την αξία της βιοποικιλότητας και σημαντικότητα της ορθής εφαρμογής των νομοθε-

σιών, το ξενοδοχειακό τομέα για αειφόρα αξιοποίηση της κυπριακής φύσης για προσέλευσης τουριστών και τους κυνηγούς για την ενεργή συμβολή τους στη προστασία της βιοποικιλότητας.

Επιπρόσθετα, θα ετοιμαστούν δύο εκπαιδευτικά πακέτα που επιδιώκουν να παρέχουν τα απαραίτητα εφόδια στους εκπαιδευτικούς για να διδάσκουν την αξία της βιοποικιλότητας στις νεότερες γενιές και να γνωρίσουν οι μαθητές την κυπριακή φύση. Θα ετοιμαστεί επίσης, η διαδικτυακή πλατφόρμα BIOframe, που θα αποτελεί ηλεκτρονικό εργαλείο συγκεντρωτικής απεικόνισης πληροφοριών για το περιβάλλον της Κύπρου. Στόχος του είναι να προσφέρει σε κάθε ενδιαφερόμενο πολίτη ή φορέα άμεση, έγκυρη και κατανοητή πληροφορία για το περιβάλλον της χώρας μας.

Εταίροι στο έργο είναι ο εκδοτικός όμιλος ΔΙΑΣ, το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος - Terra Cypria, η τηλεόραση Σίγμα, το Τμήμα Περιβάλλοντος και η GrantXpert Consulting.

Το έργο BIOforLIFE έχει προϋπολογισμό: 1,409,814€ και συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα LIFE+ της Ε.Ε.

Περισσότερες πληροφορίες για το έργο BIOforLIFE: www.cyprusbiodiversity.eu και Facebook: BIOforLIFE, LIFE+ Project

ΠΕΣ ΟΧΙ ΣΤΑ ΑΜΠΕΛΟΠΟΥΛΙΑ!

Ως καταναλωτές πρέπει να αντιληφθούμε ότι η απόλαυση αμπελοπουλιών είναι στην ουσία ο λόγος που συνεχίζουν οι παράνομοι να σκοτώνουν τόσες χιλιάδες πουλιά κάθε χρόνο.

ΧΕΛΩΝΑ Η "ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΡΙΑ"

Η δεύτερη απειλή για τη βιοποικιλότητα είναι τα χωροκατακτητικά είδη, δηλαδή συγκεκριμένα είδη φυτών και ζώων, τα οποία δεν απαντώνται φυσικά σε μια περιοχή, αλλά αν απελευθερωθούν σε αυτήν μπορούν να προκαλέσουν σοβαρή απειλή στα τοπικά είδη.

Φωτογραφία:
Γιώργος Κωνσταντίνου

Πτηνοπροστασία και κερδοφορία

Στη Λέσβο αντί να σκοτώνουν τα μεταναστευτικά πουλιά, αποκομίζουν οικονομικά οφέλη προστατεύοντάς τα

ΤΗΣ ΔΑΦΝΗΣ ΤΡΑΓΑΚΗ*

Στον τόπο μας γίνεται πολύς λόγος για την μαζική παγίδευση μεταναστευτικών πουλιών, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό των αμπελοπουλιών. Πρόκειται σίγουρα για μια προσοδοφόρα αφορολόγητη και παράνομη βιομηχανία για όσους συμμετέχουν σε αυτή, αλλά και με κόστος για την υπόλοιπη Κύπρο, που μαυροπινακίζεται περιβαλλοντικά αλλά και τουριστικά. Σε κάποια άλλη χώρα, σε κάποιο άλλο νησί, υπάρχει διαφορετική προσέγγιση που συνάδει με τον τουρισμό. Κάθε χρόνο περίπου 4000 επισκέπτες έρχονται στη Λέσβο με έναν και μοναδικό σκοπό, να παρατηρήσουν τα πτηνά του νησιού. Κατά τη διάρκεια της διαμονής τους - που συνήθως αγγίζει τις 2 εβδομάδες - θα περάσουν το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας στην ύπαιθρο, προσπαθώντας να εντοπίσουν με τα κιάλια τους πτηνά που δεν συναντώνται στις χώρες τους. Οι οπαδοί της πτηνοπαράτηρησης -οι πουλάκιδες κατά τους ντόπιους- προέρχονται κυρίως από τις χώρες της βόρειας Ευρώπης, με την πλειονότητα αυτών από την Αγγλία, την Ολλανδία και την Γερμανία. Επιλέγουν την Λέσβο, ένα σχετικά άγνωστο νησί με ελάχιστες τουριστικές υποδομές, επειδή αποτελεί κορυφαίο προορισμό για πτηνοπαράτηρηση, μια δραστηριότητα όχι τόσο συνηθισμένη στην Μεσόγειο αλλά με πολλούς και ένθερμους οπαδούς στον Ευρωπαϊκό βορρά.

130-150 είδη πουλιών

Η γεωγραφική τοποθεσία του νησιού και το πλήθος από ενδιαπέσματα που φιλοξενεί -ειδικά οι υγροβιότοποι- προσελκύουν έναν μεγάλο αριθμό από μεταναστευτικά πουλιά, που βρίσκουν καταφύγιο εδώ ενώ διασχίζουν την Ανατολική μεσόγειο. Ο φυσικός αυτός πλούτος, σε συνδυασμό με τη διαρκή πλιοφάνεια και τις υψηλές θερμοκρασίες, δημιουργούν ιδανικές συνθήκες για πτηνοπαράτηρηση. Η διεθνούς σημασίας ορνιθοπανίδα του νησιού αποτελείται από είδη της μεσευρώπης, τυπικά είδη της μεσογείου, αλλά και είδη ασιατικής προέλευσης. Αυτός ο μοναδικός συνδυασμός δίνει την δυνατότητα παρατήρησης ειδών τα οποία είναι σπάνια ή απουσιάζουν παντελώς από άλλους ευρωπαϊκούς προορισμούς. Δεν είναι σπάνιο να συναντήσεις ορνιθοπαράτηρητη που τελειώνοντας το ταξίδι του στο νησί θα έχει παρα-

τηρήσει 130 με 150 διαφορετικά είδη πουλιών εκ των οποίων τα 30 ίσως και 40 για πρώτη φορά.

Οικονομικά οφέλη

Η δραστηριότητα της παρατήρησης των πουλιών αποτελεί μοχλό ήπιας ανάπτυξης. Κάθε πτηνοπαράτηρητης υπολογίζεται ότι ξοδεύει €500-750 την εβδομάδα. Συνεπώς, η δραστηριότητα της πτηνοπαράτηρησης υπολογίζεται ότι ενισχύει κάθε χρόνο την τοπική οικονομία με 4-6 εκατομμύρια ευρώ. Από αυτή τη δραστηριότητα κάποιοι επιχειρηματίες κερδίζουν άμεσα (πχ. ξενοδόχοι, εστιατόρες, εταιρίες ενοικίασης οχημάτων, βενζινοπώλες) ενώ έμμεσα -από την διάχυση των κερδών- επωφελούνται όλοι. Με κατάλληλη πρόωθηση, οργάνωση, και υποδομές εκτιμάται ότι οι προσελεύσεις οικότουριστών θα μπορούσαν να πολλαπλασιαστούν, κάτι το οποίο θα ήταν ιδιαίτερα θετικό για την τοπική κοινωνία.

Άνοιξη και Φθινόπωρο

Ένα ενδιαφέρον χαρακτηριστικό του τουρισμού πτηνοπαράτηρησης είναι ότι δεν συμπίπτει χρονικά ή γεωγραφικά με τον τουρισμό αναψυχής. Οι πτηνοπαράτηρητες επισκέπτονται το νησί κυρίως την Άνοιξη και το Φθινόπωρο, ενώ μερικοί έρχονται και κατά την διάρκεια του Χειμώνα. Το καλοκαίρι, όπου όλα ξεραίνονται, αποτελεί την λιγότερο ενδιαφέρουσα περίοδο για αυτό το κοινό. Αυτή η τάση έχει προσφέρει και άλλο ένα όφελος στο νησί. Χάρης στη ζήτηση που δημιουργούν οι πτηνοπαράτηρητες για πρόσβαση στο νησί, εκτός της τουριστικής περιόδου, οι εταιρίες charter πρόσθεσαν πτήσεις στα δρομολόγια τους. Έτσι, δημιουργήθηκαν οι απαραίτητες συνθήκες για να επεκταθεί η τουριστική περίοδος. Επίσης, οι πτηνοπαράτηρητες προτιμούν περιοχές που συνήθως δεν ελκύουν τουρίστες αναψυχής, όπως οι υγροβιότοποι και οι λιμνοθάλασσες. Τωνώνουν οικονομικά και προσφέρουν ευκαιρίες για αειφόρα ανάπτυξη σε περιοχές οι οποίες δεν αποτελούν παραδοσιακούς πόλους έλξης. Αυτή η διάσταση είναι πολύ σημαντική για την Λέσβο, αλλά και για οποιαδήποτε περιοχή με παρόμοια χαρακτηριστικά.

Δύο επιλογές

Κάθε τουριστικά 'ανεκμετάλλευτη' περιοχή, με φυσικό πλούτο και κατοίκους που επιθυμούν την οικονομική ανάπτυξη μέσω του τουρισμού,

έχει δύο επιλογές. Μπορεί να προσπαθήσει να γίνει ένας ακόμα πόλος έλξης για τους τουρίστες αναψυχής -θυσιάζοντας τον φυσικό του πλούτο- ή μπορεί να επενδύσει στο περιβάλλον και να ακολουθήσει ένα εναλλακτικό μοντέλο ανάπτυξης τουρισμού. Για την Λέσβο, και ειδικά για τις περιοχές που επισκέπτονται οι πτηνοπαράτηρητες, το πρώτο σενάριο θα ήταν καταστροφικό, γιατί οι περιοχές αυτές δύσκολα θα μπορούσαν να ανταγωνιστούν τις υποδομές και την αναγνωρισιμότητα άλλων προορισμών. Το πιο λογικό θα ήταν αυτές οι περιοχές να επενδύσουν στο ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα -το φυσικό περιβάλλον- και να επιδιώξουν με την προσφορά των κατάλληλων υποδομών και υπηρεσιών αλλά και με δράσεις πρόωθησης, να πολλαπλασιάσουν τις επισκέψεις των οικότουριστών. Στην Λέσβο έχουν γίνει κάποια βήματα προς αυτή την κατεύθυνση. Στους σημαντικούς υγροβιότοπους έχουν κατασκευαστεί παρατηρητήρια, λειτουργούν Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, έχουν τοποθετηθεί πίνακες με πληροφορίες σε στρατηγικά σημεία, και διοργανώνονται διάφορες εκδηλώσεις με σχετική θεματολογία.

Εξειδικευμένη αγορά

Όλες αυτές οι δράσεις είναι πολύ σημαντικές και αν πλαισιωθούν από ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης (με διαχειριστικά σχέδια για την προστασία και την βελτίωση των οικοσυστημάτων, δημιουργία υποδομών, εκπαίδευση της τοπικής κοινωνίας, κατάρτιση των επαγγελματιών, και δράσεις προβολής και προώθησης) τότε το φαινόμενο "πτηνοπαράτηρηση στην Λέσβο" θα μπορούσε να πάρει ακόμα μεγαλύτερες διαστάσεις και να φέρει ακόμα περισσότερα οφέλη στο νησί. Οι περιοχές της Κύπρου με ορνιθολογικό ενδιαφέρον θα μπορούσαν να ακολουθήσουν ένα παρόμοιο αναπτυξιακό μοντέλο. Μια τέτοια προσέγγιση θα τις διαφοροποιούσε από τις περιοχές που έχει αλλοιώσει η τουριστική βιομηχανία και θα τους έδινε την δυνατότητα να στοχεύσουν σε μια εξειδικευμένη τουριστική αγορά. Έτσι θα μπορούσε να συνδυαστεί η οικονομική ανάπτυξη με την διαφύλαξη του περιβάλλοντος και να ωφεληθούν οι τοπικές κοινωνίες διπλά.

*Περιβαλλοντολόγος & Ιδρύτρια εταιρίας τουριστικών υπηρεσιών (Athens Insiders)

Πτηνολογικός
Σύνδεσμος Κύπρου

BirdLife
Cyprus

Γνωρίζετε ότι...

- Η παγίδευση πουλιών στην Κύπρο είναι παράνομη σύμφωνα με την Κυπριακή νομοθεσία και την Ευρωπαϊκή Οδηγία για Πουλιά. Συγκεκριμένα η παγίδευση πουλιών στην Κύπρο με δίκτυα και ξόβεργα είναι παράνομη από το 1974,
- Τα δίκτυα και τα ξόβεργα είναι μη επιλεκτικές μέθοδοι παγίδευσης. Καταγραφές έχουν δείξει ότι 152 διαφορετικά είδη πουλιών πέφτουν θύμα της παγίδευσης στα δίκτυα και ξόβεργα, εκ των οποίων 78 θεωρούνται ως απειλούμενα από την Ευρωπαϊκή Οδηγία για τα Πτηνά και / ή από το BirdLife International,
- Η μεγάλη κλίμακα της παγίδευσης στην Κύπρο σκοτώνει εκατομμύρια πουλιά κάθε χρόνο και ισοδυναμεί με οικολογική καταστροφή,
- Η "παράδοση", όπως παρουσιάζεται από τους υποστηρικτές της, αποτελεί πλέον μια κερδοφόρα επιχείρηση εκατομμυρίων ευρώ κάθε χρόνο όπου εμπλέκεται και το οργανωμένο έγκλημα,
- Τα παγιδευμένα πουλιά υποφέρουν, πολλές φορές για ώρες, πριν πεθάνουν από τη δίψα, την εξάντληση ή σκοτώνονται από τον παγιδευτή.
- Τα πουλιά και γενικότερα η βιοποικιλότητα απειλούνται σε μεγάλο βαθμό τη σημερινή εποχή και η παγίδευση πουλιών αποτελεί μια επιπλέον συσσωρευτική απειλή για αυτά.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα του Πτηνολογικού Συνδέσμου www.birdlifecyprus.org

«**ΕΝΑΣ ΨΑΡΑΣ**
που βρίσκεται καθημερινά στη
θάλασσα εννοείται ότι ενδεχομένως
να έχει ζημιές από τις χελώνες»

www.cyprusbiodiversity.eu και στο facebook: BIOforLIFE, LIFE+Project

Κύπρος: Το σπίτι των χελωνών

Η Μυρούλα Χατζηχριστοφόρου, θαλάσσια βιολόγος, του Συνδέσμου Προστασίας Άγριας Ζωής, αναφέρεται στην τεράστια σημασία που έχουν οι θαλάσσιες χελώνες στην ισορροπία της θάλασσας

Πόσα είδη θαλάσσιων χελωνών υπάρχουν στον κόσμο και πόσα μπορούμε να συναντήσουμε στην Κύπρο;

Τρία από τα 7 είδη θαλάσσιων χελωνών που υπάρχουν, απαντώνται στη Μεσόγειο. Η καρέτα καρέτα (*Caretta caretta*) και η πράσινη χελώνα (*Chelonia mydas*) αναπαράγονται στις παραλίες της Κύπρου. Και τα δύο αυτά είδη απειλούνται με εξαφάνιση στη Μεσόγειο. Η πράσινη χελώνα στην Μεσόγειο γεννά σχεδόν αποκλειστικά στην Κύπρο και την Τουρκία, ενώ η καρέτα καρέτα γεννά κυρίως στη Ελλάδα, Τουρκία, Κύπρο, στη Λιβύη και σε μικρότερους αριθμούς σε άλλες περιοχές της ανατολικής Μεσογείου. Το τρίτο είδος, η δερμοκέλης (*Dermochelys coriacea*), δεν γεννά στη Μεσόγειο αλλά την επισκέπτεται κατά καιρούς ψάχνοντας για τροφή.

Πείτε μας λίγα λόγια για τις χελώνες και τον κύκλο ζωής τους.

Οι θαλάσσιες χελώνες ζουν στο θαλάσσιο περιβάλλον, όπου ζευγαρώνουν, τρέφονται, μεταναστεύουν και διαχειμάζουν. Κάθε 2-3 χρόνια, αφού ωριμάσουν μετά από 20-30 περίπου χρόνια, οι θηλυκές επιστρέφουν στην παραλία όπου γεννήθηκαν, για να γεννήσουν τα δικά τους αυγά. Οι αρσενικές γυρνούν και αυτές στην ίδια περιοχή, αλλά δεν βγαίνουν στη στεριά. Στην Κύπρο η καρέτα γεννά περίπου 80 αυγά κάθε φορά, ενώ η πράσινη 120. Τα αυγά εκκολάπτονται μετά από 7 εβδομάδες περίπου. Τα μικρά χελωνάκια αναδύονται από την άμμο, κατά τη διάρκεια της νύχτας και κατευθύνονται αμέσως προς τη θάλασσα, που είναι το πιο φωτεινό σημείο στον ορίζοντα (λόγω της αντανάκλασης του φεγγαριού και των αστεριών). Η θερμοκρασία της άμμου είναι καθοριστική για το φύλο τους.

Οι χελώνες είναι είδος που απειλείται με εξαφάνιση;

Οι θαλάσσιες χελώνες υπάρχουν στον πλανήτη μας για περισσότερα από 100 εκατομμύρια χρόνια, παρόλα αυτά οι ανθρώπινες δραστηριότητες των τελευταίων 100 χρόνων τις απειλούν με εξαφάνιση. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στη φύση, 1 στα 1000 νεογέννητα καταφέρνουν να επιβιώσουν μέχρι την αναπαραγωγική τους περίοδο. Σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση για την Προστασία της Φύσης

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΜΑΡΙΟΣ ΠΕΡΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

(IUCN), 6 από τα 7 είδη θαλάσσιων χελωνών έχουν χαρακτηριστεί ως κινδυνεύοντα ή κρίσιμα κινδυνεύοντα. Οι απειλές τους είναι τόσο φυσικές όσο και ανθρωπογενείς. Ο κύριος ανθρωπογενής λόγος που οι χελώνες κινδυνεύουν σήμερα στη Μεσόγειο είναι η πολύ έντονη εκμετάλλευσή τους για χελωνόσουπα, μεταξύ το 1920 και 1970. Πιο πρόσφατες απειλές στη Μεσόγειο είναι η έντονη ανάπτυξη των παράκτιων περιοχών για οικιστικούς και τουριστικούς λόγους, που επέφερε και διάφορες άμεσες απειλές στην αναπαραγωγή των χελωνών, όπως δραστηριότητες στις παραλίες ωτοτοκίας, π.χ. έντονα φώτα στην περιοχή και κίνηση στις παραλίες τη νύχτα, που εμποδίζουν την ωτοτοκία και αποπροσανατολίζουν τα νεογέννητα.

Ποιες οι ενέργειες των αρμόδιων αρχών για την προστασία των χελωνών;

Γνωρίζοντας ότι οι θαλάσσιες χελώνες κινδυνεύουν με εξαφάνιση, εφαρμόζουμε στην Κύπρο ένα σχέδιο για την προστασία και διάσωσή τους. Το Πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε το 1978 και συνεχίστηκε από τότε από το Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών με τη δημιουργία εποχικού σταθμού στην περιοχή της Λάρας και την προστασία των φωλιών από τις αλεπούδες. Το Πρόγραμμα στη συνέχεια

κάλυψε και άλλες περιοχές, όπως τον Κόλπο Χρυσοχούς κ.ά. Στην όλη προσπάθεια συμμετέχει ενεργά και ο Σύνδεσμος Προστασίας Άγριας Ζωής Κύπρου. Ένας από τους στόχους του συγκεκριμένου σχεδίου είναι να ενημερώνει και να ευαι-

Στις κυπριακές παραλίες ζουν τρία από τα επτά απειλούμενα είδη θαλάσσιων χελωνών

σθητοποιεί το κοινό για τις θαλάσσιες χελώνες και την προστασία τους. Πολλά έχουν γίνει στον τομέα αυτό, με αποτέλεσμα οι χελώνες της Κύπρου και η Λάρα να είναι σήμερα παγκοσμίως γνωστές και να αποτελούν σημείο αναφοράς για την αποτελεσματική προστασία ειδών και βιοτόπων.

Ποια τα αποτελέσματα;

Τα πρώτα αποτελέσματα της προστασίας των φωλιών και του προγράμματος γενικά, άρχισαν τώρα να φαίνονται, με αυξήσεις στον αριθμό των φωλιών, έχοντας βέβαια υπόψη ότι οι χελώνες για να ενηλικιωθούν και να αρχίσουν να γεννούν, χρειάζονται τουλάχιστον 20-30 χρόνια.

Ποια η χρησιμότητα των χελωνών στους ψαράδες, αλλά και στο ευρύτερο περιβάλλον;

Σημαντικό είναι να υπογραμμίσουμε την αρχή ότι κάθε είδος που υπάρχει στον πλανήτη έχει τη χρησιμότητά του και τον ρόλο του στην οικολογική ισορροπία. Η χρησιμότητά του δεν αφορά μόνο την άμεση χρησιμότητα στον άνθρωπο, αλλά στη διατήρηση των διαφόρων οικοσυστημάτων, από τα οποία ο άνθρωπος εξαρτάται άμεσα ή έμμεσα. Αν ήταν άχρηστο, τότε θα εξαφανιζόταν από μόνο του. Οι Πράσινες Χελώνες, για παράδειγμα, τρέφονται με δύο είδη αγγειοσπέρμων, την Ποσειδώνια (*Posidonia oceanica*) και τη Συμτοδόσα (*Cyprinoedra nodosa*). Με αυτόν τον τρόπο λειτουργούν σαν οι "κππουροί της θάλασσας", διατηρώντας υγιή τα λιβάδια ποσειδωνιάς που αυτά, με τη σειρά τους, είναι χώρος για να τραφούν, να αναπαραχθούν και να μεγαλώσουν πολλά είδη ψαριών. Από αυτό και μόνο κατανοούμε τον σημαντικό ρόλο που έχουν οι χελώνες στην ισορροπία του θαλάσσιου οικοσυστήματος και τη συμβολή τους στη διατήρηση των πληθυσμών των ψαριών. Ένα άλλο παράδειγμα είναι οι δερμοκέλνες, το μεγαλύτερο είδος θαλάσσιας χελώνας, που φτάνει και στην περιοχή μας ψάχνοντας για τροφή. Το είδος αυτό παίρνει την ενέργεια και τα θρεπτικά που χρειάζεται κυρίως τρώγοντας μέδουσες. Είναι γνωστό ότι καταναλώνουν περίπου 440 κιλά μέδουσες κάθε μέρα. Επίσης, όλες οι νεαρές καρέτες και οι πράσινες χελώνες κατά τα πρώτα 4-5 χρόνια της ζωής τους τρέφονται κυρίως με μέδουσες.

“Οι θαλάσσιες χελώνες δεν είναι για ψάρεμα”

Οι ψαράδες έχουν χρέος να προστατεύουν τη θάλασσα, αναφέρει ο Πρόεδρος του Κλάδου τους

Ο Χριστόδουλος Χαραλάμπος τονίζει ότι υπάρχουν περιπτώσεις που ψαράδες σκοτώνουν χελώνες, αλλά αυτοί αποτελούν μειοψηφία, σημειώνοντας ότι ο Σύνδεσμος των Επαγγελματιών Ψαράδων αντιτίθεται σθεναρά σε αυτό το φαινόμενο.

Οι ψαράδες συναντούν συχνά θαλάσσιες χελώνες όταν ψαρεύουν;

Βεβαίως, σχεδόν καθημερινά. Υπάρχουν αρκετές χελώνες και στην περιοχή της Λάρνακας και της Πάφου. Όταν είσαι επαγγελματίας ψαράς, η ζωή σου είναι ουσιαστικά στη θάλασσα και έχεις καθημερινά ευκαιρίες να ανακαλύπτεις τις μορφές της.

Τι ζημιές μπορεί να προξενήσει μια χελώνα σε έναν ψαρά και πόσο σοβαρά

κοστολογούνται αυτές;

Οι πράσινες χελώνες που τρώνε χόρτα δεν πειράζουν τον ψαρά, ακόμη και να πιαστούν κατά λάθος, τις αφήνουμε να φύγουν. Παράλληλα, και η καρέτα-καρέτα πιάνεται πολύ συχνά στα δίκτυα, όμως σαν επαγγελματίες ψαράδες κατανοούμε ότι εμείς βρισκόμαστε στο σπίτι τους κι όχι αυτές στο δικό μας. Το ίδιο μπορεί να συμβεί και με τα δελφίνια. Σίγουρα υπάρχουν και περιπτώσεις που κάποιοι ψαράδες σκοτώνουν χελώνες, αλλά αυτοί αποτελούν μειοψηφία και εμείς ως Σύνδεσμος Επαγγελματιών Ψαράδων είμαστε κάθετα ενάντια σε αυτό το φαινόμενο. Όταν ένας ψαράς είναι επαγγελματίας και βρίσκεται καθημερινά στη θάλασσα εννοείται ότι ενδεχομένως

να έχει ζημιές από τις χελώνες. Αυτό συμβαίνει όταν στην προσπάθεια των χελωνών να φάνε κάποια ψάρια από τα δίκτυα, τα σκίζουν. Βέβαια κατανοούμε ότι η χελώνα πάει για να φάει το ψάρι και πρόθεσή της είναι να φάει μόνο το ψάρι και όχι να μας προξενήσει ζημιές. Η χελώνα πρέπει να βρει φαγητό για να ζήσει. Έτσι καθίσταται σημαντική η οικονομική στήριξη στους επαγγελματίες ψαράδες για τις ζημιές στα δίκτυά τους και η βοήθεια αυτή να πηγαινει προς τους πραγματικούς ψαράδες, που η ζωή τους είναι η θάλασσα.

Τι μπορεί να κάνει ένας ψαράς σε περίπτωση που πιάσει μια χελώνα στα δίκτυά του, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ζημιά, αλλά και να σωθεί το ζώο;

Οι ψαράδες γενικά έχουν χρέος να προστατεύουν τη θάλασσα, αφού είναι η ζωή τους. Εάν είναι μια μικρή χελώνα, η μόνη ζημιά που θα κάνει είναι μια μικρή τρύπα εκεί κι εννοείται ότι ο επαγγελματίας ψαράς καλείται να την αφήσει να φύγει. Το πρόβλημα είναι με τις μεγάλες χελώνες, που ζυγίζουν 50-60 κιλά, και είναι δύσκολο να την ανεβάσεις στη βάρκα για να την ξεμπλέξεις από τα δίκτυα και να την ελευθερώσεις. Σε αυτήν την περίπτωση η μόνη επιλογή είναι να κόψεις το δίκτυο και να την αφήσεις να φύγει. Όταν όμως μια χελώνα πιαστεί και πεθάνει στα δίκτυα, που είναι πιο σπάνιο φαινόμενο, τότε πρέπει να τη μαζεύουμε και να την παραδώσουμε στην αρμόδια Αρχή.

«ΟΛΟΙ ΟΣΟΙ

έχουν επαφή με τον πελάτη (ρεσεψιόν, μπάρμαν, καμαριέρα) είναι εν δυνάμει πρεσβευτές της Κύπρου»

www.cyprusbiodiversity.eu και στο facebook: BIOforLIFE, LIFE+Project

Αυτό που θέλουν οι τουρίστες

Επαγγελματίες του τουριστικού τομέα καταθέτουν τις απόψεις τους για το θέμα της οικονομικής αξιοποίησης της βιοποικιλότητας μέσω του τουρισμού

Φίλιος Φυλακτής

Anthology Travels & Tours

«Η βιοποικιλότητα είναι απαραίτητο συστατικό για την προσέλκυση εξειδικευμένου τουρισμού με περιβαλλοντικό περιεχόμενο, όπως είναι η μελέτη της φύσης και η παρακολούθηση πουλιών. Συντείνει άμεσα και στην ελκυστικότητα και άλλων μορφών εξειδικευμένου τουρισμού, όπως είναι η πεζοπορία και η ποδηλασία. Κατ'αναλογία, η μείωση στη βιοποικιλότητα ζημιώνει την όλη προσπάθεια προσέλκυσης ξένων για τέτοιες δραστηριότητες. Η ζημιά είναι μεγαλύτερη όταν προκαλείται από παράνομες δραστηριότητες, όπως είναι η παγίδευση πουλιών. Οι αρνητικές επιπτώσεις είναι άμεσες στον εξειδικευμένο τουρισμό, αλλά και γενικότερα λόγω της κακής εικόνας που δημιουργείται στις ευαίσθητες σε τέτοια θέματα χώρες προέλευσης των τουριστών μας. Ο εξειδικευμένος περιβαλλοντικός τουρισμός αφορά κυρίως στην άνοιξη, το φθινόπωρο, ακόμα και τον χειμώνα, περιόδους εκτός τουριστικής αιχμής. Αυτό είναι θετικό για την οικονομία, διότι γίνεται πιο αποδοτική χρήση της τουριστικής υποδομής, όπως είναι οι χώροι διαμονής, και των άλλων τουριστικών υπηρεσιών, που υποαπασχολούνται τα συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα.»

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ALISON MCARTHUR

Οι επισκέπτες από το εξωτερικό δεν αναζητούν πλέον μόνο ήλιο και θάλασσα, αλλά και την αυθεντική εμπειρία

ΤΗΣ ΔΡΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΓΙΟΡΔΑΜΛΗ*

Ήταν μια εποχή που πιστεύαμε ότι το τουριστικό μας προϊόν το καθόριζαν οι ξενοδοχειακές μονάδες και κατά συνέπεια δόθηκε πολλή σημασία στο μέγεθος, στις ανέσεις των δωματίων και στην ποικιλία δημόσιων χώρων, με το σκεπτικό «the bigger, the better». Ήταν μια εποχή που θεωρούσαμε ότι το ξένο τουριστικό γραφείο (tour operator) που «πωλούσε» Κύπρο ήταν ο «κύριος» του παιγνιδιού. Περίπου την ίδια εποχή πιστεύαμε ότι η διαφημιστική εκστρατεία του ΚΟΤ στο εξωτερικό ήταν καθοριστικής σημασίας για την οικονομία μας. Οι εποχές αυτές παρήλθαν (αν και τα πιο πάνω σήμερα, ισχύουν μόνο μερικώς), καθώς τώρα βρισκόμαστε στην εποχή του συνειδητοποιημένου και ανεξαρτητοποιημένου τουρίστα, του τουρίστα που μορφώνεται από το διαδίκτυο και κάνει τις επιλογές του μέσω του διαδικτύου. Μπορεί η διαφήμιση του ΚΟΤ ή του πράκτορα ή του ξενοδόχου να τον προσελκύσει, αλλά δεν θα «βάλει κάτω» τα λεφτά του αν δεν διαβάσει και μian ανεξάρτητη άποψη μέσω του TripAdvisor ή άλλης ανάλογης ιστοσελίδας. Το διαδίκτυο του επιτρέπει ν' αγνοήσει εντελώς τους μεσάζοντες και να φτιάξει ο ίδιος «το πακέτο» των διακοπών του.

Αναζητώντας την εμπειρία

Οι έρευνες δείχνουν ότι εκείνο που σήμερα επιζητεί περισσότερο ο επισκέπτης είναι την εμπειρία, την αυθεντική εμπειρία. Γι' αυτό το ξενοδοχείο καθαυτό ίσως να έχει σήμερα λιγότερη σημασία για τον τουρίστα σε σχέση με το τι θα βρει εκτός του ξενοδοχείου, στον άμεσο περίγυρο του όσο και παραπέρα όπως μαγαζιά, ταβέρνες και άλλα. Το φυσικό, αρχιτεκτονικό, πολιτιστικό περιβάλλον αλλά και οι ευκαιρίες που προσφέρονται για μian ανάμνηση ξεχωριστή είναι αυτό που ενδιαφέρει τον σημερινό επισκέπτη. Η ευκαιρία να θαυμάσει τον ήλιο να δύει από το Αρχαίο Κούριο απολαμβάνοντας ένα long drink πριν παρακολουθήσει ένα κονσέρτο υπό το σελινόφως, θα προσφέρει σίγουρα αναμνήσεις πολύ πιο έντονα θετικές από μια περιήγηση «μέσα στον λάλαρο». Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, η κυπριακή φύση προσφέρει ένα ευρύτατο

πεδίο για εμπειρίες, διότι είναι απρόσμενη κι αλλάζει με τις εποχές.

Το «εξωτικό» μαζί!

Οι δυνατότητες να βρει στο τέλος μιας διαδρομής ένα ξωκλήσι, ένα εγκαταλειμμένο χωριό, έναν κάμπο με παπαρούνες, με σπάνια φυτά, έναν τσαλαπετεινό να ορθώνεται ξαφνικά, είναι πάρα πολλές. Γι' αυτό ο σχεδιασμός του τουριστικού μας προϊόντος δεν μπορεί να γίνεται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η πλουσιότητα φυσική κληρονομιάς μας. Όχι μόνο να λαμβάνεται υπόψη, αλλά να αξιοποιείται ως σύμμαχος. Η βιοποικιλότητα της Κύπρου, δηλαδή το σύνολο των φυτών και ζώων του νησιού μας, είναι ένα μεγάλο ατού. Ακόμα και είδη συνηθισμένα για εμάς, όπως λ.χ. το μαζίν (αστοιβή ή *Sarcopoterium spinosum*), μπορεί για τον Δυτικοευρωπαίο να φαντάζουν «εξωτικά».

Η σημασία του προσωπικού

Όπως αναφέρθηκε, το ξενοδοχείο καθαυτό μπορεί σήμερα να έχει λιγότερη σημασία για τον τουρίστα. Όμως, από μια άλλη σκοπιά, το προσωπικό του ξενοδοχείου παίζει σήμερα έναν αναβαθμισμένο ρόλο για τον επισκέπτη. Τώρα που οι κρατήσεις γίνονται ηλεκτρονικά και χωρίς μεσάζοντα, το προσωπικό του ξενοδοχείου είναι «στην πρώτη γραμμή», καθώς είναι οι πρώτοι που θα ερωτηθούν από τον πελάτη που θέλει να ξέρει κάτι για τον τόπο μας. Όλοι όσοι έχουν επαφή με τον πελάτη (ρεσεψιόν, μπάρμαν, καμαριέρα) είναι εν δυνάμει πρεσβευτές της Κύπρου. Στη Μάλτα, πριν από δύο χρόνια, τέσσερα μεγάλα ξενοδοχεία ένωσαν τις δυνάμεις τους και προσέφεραν σεμινάρια και περιηγήσεις στο προσωπικό τους για να μάθουν τη χώρα τους, να εξοικειωθούν με τη βιοποικιλότητά της, ώστε να τη μεταδώσουν σωστά στους ξένους. Τα σκόλια των ξένων κατέδειξαν ότι το εγχείρημα απέδωσε. Θα μπορούσαμε κι εμείς ν' αντλήσουμε απ' αυτήν την πρωτοβουλία, μια πρωτοβουλία που εμπλουτίζει όλους τους εμπλεκόμενους.

* Πρώην Γενική Διευθύντρια του Παγκύπριου Συνδέσμου Ξενοδόχων. Σήμερα διευθύνει το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος-Terra Cyprus.

Δρ. Χρίστος Γεωργιάδης

Ξενοδοχείο Natura

«Αποτελεί αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι οι Ευρωπαίοι επισκέπτες μας είναι στην τεράστια πλειοψηφία τους ιδιαίτερα ευαίσθητοι και είναι έκδηλη η τάση να επιλέγουν ξενοδοχειακές μονάδες που έχουν ως πρωταρχικό στόχο περιβαλλοντικό ήθος, ευαισθησία και οικολογική εγγρήγοση. Το ξενοδοχείο Natura, έχοντας το προνόμιο να εδράζεται σε πολύ μεγάλη έκταση - το γνωστό αγρόκτημα "Φυτείες Natura", έχει την ευχέρεια να εφαρμόσει, υπό την επιστημονική καθοδήγηση ειδικού βιολόγου, πρωτοποριακές μεθόδους αειφορίας και ολιστικής διαχείρισης. Το γεγονός ότι για δεκαπέντε χρόνια δεν έχει χρησιμοποιηθεί ούτε ίνχος χημικού παρασκευάσματος (φυτοφάρμακα, λιπάσματα) έχει οδηγήσει στην εγκαθίδρυση στον περιβάλλοντα ιδιόκτητο χώρο μιας μοναδικής βιοποικιλότητας, που αποτελεί πραγματικό πόλο έλξης για σημαντικό αριθμό επισκεπτών.»

Περισσότερα από 11 είδη ορχιδέων αυτοφύονται στους χώρους μας και εκατοντάδες ιθαγενών ειδών, ανάμεσα στα οποία και σπάνια ενδημικά. Η παρέμβασή μας, εξάλλου, έχει αυξήσει ακόμα περισσότερο τη βιοποικιλότητα, αφού ο κήπος βοτάνων (Herb garden) φιλοξενεί περισσότερα από τριάντα ιθαγενή είδη και μερικά είδη της Κρήτης. Η εσκεμμένη καλλιέργεια φυτών που παρέχουν τροφή σε πεταλούδες καθιστούν τους χώρους μας μοναδικό βιότοπο λεπιδοπτέρων και κυρίως των ειδών *Vanessa cardui* και *Papilio machaon giganteus*. Η ενεργός εμπλοκή μας στην προσπάθεια προστασίας των θαλάσσιων κελώνων καθιστά την ακτή μας γνωστότατο βιότοπο και χαϊρόμαστε ιδιαίτερα γιατί ο πληθυσμός του "Natura" ακολουθεί ανοδική πορεία. Προσθήκη στη βιοποικιλότητά μας αποτελούν και οι τεράστιοι οργανικοί μας λαχανόκηποι, όπου καλλιεργούνται και παραδοσιακές ποικιλίες λαχανικών (τράπεζα σπερμάτων), καθώς και η βιολογική φάρμα ζώων. Πιστεύοντας ακράδαντα ότι η βιοποικιλότητα και η αειφορία συμβάλλουν καθοριστικά στη βελτίωση των προϊόντων μας, προσπαθούμε συνεχώς να ενδυναμώσουμε ποικιλότητα όλες τις συμβάλλουσες παραμέτρους.»

Αντώνης Νικάνδρου

Πρόεδρος Συνδέσμου «Φίλοι της τουλίπας»

«Το Πολέμι πάντα ήταν μια πρωτοπόρα κοινότητα, ξεκινώντας την προστασία της τουλίπας τη δεκαετία του '90, όταν η προστασία οποιουδήποτε φυτού ήταν κάτι καινούργιο ακόμη. Θεωρούμε ότι η οικονομική αξιοποίηση της τουλίπας στην κοινότητά μας θα έρθει προστατεύοντάς την και όχι καταστρέφοντάς την. Γι' αυτό και θα αξιοποιήσουμε ένα μέρος της κοινοτικής έκτασης για να εφαρμόσουμε ένα σχέδιο αναπαραγωγής της τουλίπας, ακριβώς γιατί είμαστε περήφανοι που έχουμε αυτό το φυτό στην κοινότητά μας και θέλουμε να το προστατεύουμε και να συνεχίσουμε να το έχουμε.»

Ειρήνη Γιασεμή

Κυπριακός Σύνδεσμος Αειφόρου Τουρισμού

«Η παρουσία ιθαγενών και ενδημικών φυτών ενισχύει τη βιοποικιλότητα, δίνοντας στην περιοχή μια αίσθηση της κυπριακής ιδιαιτερότητας του χώρου. Κατά τη διάρκεια του πηλοτικού προγράμματος Πράσινες Κυπριακές Παραλίες, οι χρήστες της παραλίας του Κόννου εξέφρασαν πολύ θετικά σχόλια για τη βλάστηση της περιοχής, καθώς και για την ευχάριστη αίσθηση που δημιούργησε η βλάστηση στο παράκτιο τοπίο. Η βλάστηση όχι μόνο βοηθά τη διατήρηση της κυπριακής ενδημικής κλωρίδας, αλλά επίσης βελτιώνει την αντίληψη των τουριστών για θέματα βιοποικιλότητας, αφού οι τουρίστες παρατηρούν ότι η παραλία τυγχάνει καλύτερης φροντίδας και διαχείρισης. Στο Nissi, εκτός από τη δημιουργία ενός βοτανικού κήπου, τα ξενικά φυτά γύρω από την παραλία αφαιρέθηκαν, και αντικαταστάθηκαν με ενδημικά και ιθαγενή είδη της Κύπρου. Τοποθετήθηκαν μικρές πινακίδες που περιλαμβάνουν το λατινικό όνομα του φυτού και παρέχουν πληροφορίες για την προέλευσή του. Η πλειοψηφία των επισκεπτών παρατήρησαν τις αλλαγές και τις σχολίασαν πολύ θετικά, καταχωρώντας σχόλια στην ιστοσελίδα του TripAdvisor. Η προβολή της ιθαγενούς κυπριακής κλωρίδας ήταν ένας από τους βασικούς λόγους να απονεμηθεί στο Nissi Beach Resort τιμητική τουριστική διάκριση για τις βιώσιμες πρακτικές που εφάρμοσε το 2012.»

Ξένια Λοιζίδου

Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου ΚΟΤ

«Η προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας είναι εκ των ων ουκ άνευ, αν θέλουμε να έχουμε ποιότητα στη ζωή μας και αειφορία στον τόπο μας. Στο πλαίσιο της επικαιροποιημένης στρατηγικής του ΚΟΤ θέλουμε την Κύπρο προορισμό ποιότητας. Να φύγουμε από το βραχυπρόθεσμο μοντέλο του μαζικού τουρισμού και να πάμε σε αειφόρες μαζικές επιλογές.»

www.cyprusbiodiversity.eu και στο facebook: BioForLIFE, LIFE+Project

Ο εναλλακτικός τουρισμός έχει οφέλη

Επιτυχημένες περιπτώσεις περιοχών που “εκμεταλλεύτηκαν” τη βιοποικιλότητα για τουριστικούς σκοπούς

ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ ΚΟΥΤΣΟΦΤΑ*

Η ήπια τουριστική ανάπτυξη σε προστατευόμενες περιοχές μπορεί να επιφέρει σημαντικά αναπτυξιακά και οικονομικά οφέλη στις τοπικές κοινότητες. Ο τουρισμός στις προστατευόμενες περιοχές είναι ένας ταχεία αναπτυσσόμενος τομέας της οικονομίας πολλών χωρών. Ο οικοτουρισμός, ο αγροτουρισμός, ο τουρισμός για περιπέτεια, ο φυσιολατρικός τουρισμός, ο ορεινός τουρισμός ακόμη και ο τουρισμός για συγκεκριμένα είδη είναι ήπιες μορφές τουρισμού, που μπορούν να αναπτυχθούν σε προστατευόμενες περιοχές, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την προστασία των σημαντικών ειδών της περιοχής. Το ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000, που στόχο έχει την προστασία των πιο ευάλωτων ειδών και οικοτόπων, έχει ήδη αποδειχθεί ότι συμβάλλει στην ανάπτυξη τέτοιων μορφών τουρισμού, παρέχοντας ταυτόχρονα σημαντικά κίνητρα στις τοπικές κοινότητες για προσέλκυση τουριστών. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Ε.Ε., οι επισκέψεις σε περιοχές του δικτύου Natura 2000, από άτομα που ενδιαφέρονται αποκλειστικά για τις φυσικές περιοχές, ανέρχονται σε 350 εκατομμύρια επισκεπτοήμερες, με έσοδα που ανέρχονται σε 9-20 δισ. ευρώ/έτος (για το 2006). Αυτό αντιστοιχεί σε μέχρι 2 εκατομμύρια θέσεις εργασίας, σε σύγκριση με 13 εκατομμύρια πλήρεις θέσεις εργασίας στον τουριστικό τομέα, στην Ε.Ε. των 27 (το 2008). Από την άλλη οι ΗΠΑ και ο Καναδάς το 1996 είχαν έσοδα €172-270 δισ, από τον τουρισμό σε προστατευόμενες περιοχές. Πιο κάτω αναφέρονται μερικά παραδείγματα από έσοδα που έχουν τοπικές κοινότητες αποκλειστικά από την προσέλκυση τουριστών για συγκεκριμένα είδη, προστατεύοντας παράλληλα τη φυσική κληρονομιά της περιοχής.

Το Πάρκο Mon Repos στην Αυστραλία

Το συγκεκριμένο Εθνικό Πάρκο στην Αυστραλία το επισκέπτονται περίπου 23.500 άτομα κάθε χρόνο (με δεδομένα του 1999/2000) για να παρατηρήσουν θαλάσσιες κελώνες. Έχει διαμορφωθεί κατάλληλα, ώστε να προσελκύει έναν εναλλακτικό τουρισμό, που ενδιαφέρεται να παρατηρήσει από κοντά τις θαλάσσιες κελώνες, κυρίως κατά την αναπαραγωγική τους περίοδο, παρέχοντας ταυτόχρονα ενημέρωση για το είδος και την προστασία του. Σύμφωνα με μελέτη που ετοίμασε η

Οι ορχιδέες

Την ίδια στιγμή ο Δήμαρχος της περιοχής Γιονίανο της Ιταλίας δηλώνει ότι νιώθει περήφανος που ζει σε μια τόσο όμορφη φυσική περιοχή, που προσελκύει χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο για να περπατήσουν στα βουνά της περιοχής αναζητώντας άγριες ορχιδέες, επιφέροντας ταυτόχρονα οικονομικά οφέλη στην κοινότητα. Στην Κύπρο υπάρχουν περισσότερα από 50 διαφορετικά είδη ορχιδέων, ενώ το κυπριακό μελισσάκι (είδος ορχιδέας) υπάρχει μόνο στο νησί μας και πουθενά αλλού στον κόσμο και θεωρείται ένα από τα πιο όμορφα είδη ορχιδέας της Ευρώπης.

τουριστική εταιρεία CRC, οι επισκέπτες στο πάρκο για τις θαλάσσιες κελώνες επιφέρουν έσοδα στην τοπική κοινότητα ύψους €1,68 εκατομ. το χρόνο από τη διαμονή, τη διατροφή, την ενοικίαση εξοπλισμού, ενοικίαση αυτοκινήτου κτλ.

Πτηνοπαράτηρηση στο Ηνωμένο Βασίλειο

Η πτηνοπαράτηρηση αναφέρεται ως το δεύτερο πιο ραγδαία αναπτυσσόμενο ενδιαφέρον στην Ευρώπη και το πρώτο στην Αμερική, συμβάλλοντας στην προστασία των πουλιών αλλά επιφέροντας και οικονομικά οφέλη στις τοπικές κοινότητες. Η περιοχή του Minsmere στο Ηνωμένο Βασίλειο καλύπτει 935 εκτάρια. Λόγω της ποικιλομορφίας της σε διαφορετικούς οικοτόπους, μπορείς να συναντήσεις πολλά διαφορετι-

κά πουλιά σε σύγκριση με άλλες περιοχές του Ηνωμένου Βασιλείου. Αυτό συνέβαλε να γίνει η περιοχή ένας σημαντικός πόλος έλξης για πολλούς επισκέπτες. Πρόσφατα η RSPB πραγματοποίησε έρευνα για τα οικονομικά οφέλη στην τοπική οικονομία από προστατευόμενες περιοχές. Για την περίπτωση της Minsmere τα άμεσα οικονομικά οφέλη ήταν 85.000 τουρίστες/χρόνο και η απασχόληση 17 εργαζομένων πλήρους απασχόλησης στο πάρκο. Συνολικά τα έσοδα στην τοπική κοινότητα από την προσέλκυση των τουριστών στη συγκεκριμένη περιοχή λόγω του πάρκου, το 2001, εκτιμώνται στο €1.400.000 και 53 θέσεις εργασίας.

Το παράδειγμα της Κρήτης Τέρρα

Κρήτης Τέρρα, ένα χωριό της Πάφου που έγινε γνωστό μέσω του Σχεδίου Λαόνα και από τη λειτουργία του Κυπριακού Κέντρου Περιβαλλοντικών Μελετών. Το Κέντρο λειτουργεί από το 1995 και δέχεται μαθητές και φοιτητές από την Κύπρο και το εξωτερικό, κυρίως τις Ανατολικές χώρες και την Ευρώπη, για περιβαλλοντική εκπαίδευση στο πεδίο. Απ' αυτήν τη δραστηριότητα έχουν επισκεφτεί μέχρι στιγμής το Κέντρο περίπου 50.000 μαθητές/φοιτητές ή για ολοήμερη εκπαίδευση ή για εκπαιδεύσεις που διαρκούν μέχρι και δέκα ημέρες. Οι επισκέπτες διαμένουν στους κοιτώνες του Κέντρου ή σε σπίτια του χωριού που αναπαλαιώθηκαν μέσω του Σχεδίου Λαόνα. Η ταβέρνα του χωριού εκμισθώνεται για τη σίτιση των εκπαιδευόμενων και συμβάλλει ταυτόχρονα στη λειτουργία μικρών καταστημάτων όπως περίπτερα κ.ά. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι, μέχρι στιγμής, πέραν των 20 ατόμων έχουν εργοδοτηθεί στο Κέντρο, κυρίως από τις γύρω περιοχές. Με τη δραστηριότητα αυτή ενημερώνονται και ευαισθητοποιούνται οι επισκέπτες για τον σημαντικό φυσικό πλούτο της περιοχής με περιβαλλοντικές δραστηριότητες στη φύση, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην οικονομική επιβίωση ενός χωριού της Πάφου.

Είναι καιρός, λοιπόν, να δούμε με μια διαφορετική ματιά την προστασία των σημαντικών οικολογικών μας περιοχών και να αξιοποιήσουμε τα οικονομικά οφέλη που μπορούν να προκύψουν μέσω της προστασίας τους και της αιεφόρου διαχείρισής τους.

* Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος

Η οικονομική αξία της βιοποικιλότητας

ΤΟΥ ΛΕΥΚΙΟΥ ΣΕΡΓΙΔΗ*

Όταν ακούει κανείς για την ανάγκη προστασίας της βιοποικιλότητας και του περιβάλλοντος, πιθανό συνειρμικά να έρχεται στο μυαλό του η εικόνα μιας φουσκωτής βάρκας να παλεύει στον ωκεανό με φαλινοθηρικά. Μπορεί να σκεφτεί ακόμα και άτομα βαμμένα πράσινα, δεμένα με αλυσίδες μπροστά από μπουλντόζες που θέλουν να ισοπεδώσουν το δάσος. Πολύ πιθανό να δημιουργείται ο προβληματισμός, γιατί να κάνουν τόσο υγρό οι περιβαλλοντιστές και να εκλαμβάνεται ως ένα καπρίσιο κάποιων ατόμων, που δεν ασχολούνται με τίποτα πέραν από τη φύση και το πράσινο. Η αλήθεια, όμως, απέχει πολύ από τους πιο πάνω προβληματισμούς. Η αλήθεια αποτελεί μια ολόκληρη επιστήμη - την περιβαλλοντολογία. Η αλήθεια είναι ότι χωρίς τη βιοποικιλότητα δεν μπορεί να επιβιώσει ο άνθρωπος και όσο υποβαθμίζουμε τα οικοσυστήματά μας, τόσο δυσχεραίνουμε την επιβίωση των παιδιών

και των εγγονιών μας. Δραστηριότητες, που συνεπάγονται την υποβάθμιση οικοσυστημάτων, μπορεί να είναι η ανεξέλεγκτη κοπή δέντρων για καυσόξυλα ή για επέκταση υποστατικών, η απόρριψη μπαζών σε ποτάμια αντί σε καθορισμένους φούρους, η ισοπέδωση μιας περιοχής με σπάνια φυτά για να γίνει ένα γήπεδο γκολφ και άλλες. Όλα τα πιο πάνω παραδείγματα έχουν να κάνουν με την ανάγκη του ανθρώπου να κερδίσει περισσότερα χρήματα, καταστρέφοντας το περιβάλλον. Το οξύμωρο, όμως, της κατάστασης είναι ότι η καταστροφή του περιβάλλοντος απειλεί, στο τέλος, και την ίδια την επιβίωση του ανθρώπου. Λόγω του ότι όμως οι αρνητικές συνέπειες της καταστροφής δεν είναι άμεσα εμφανείς, ο άνθρωπος τείνει να τις αγνοεί και να προσποιείται ότι όλα όσα λένε οι περιβαλλοντολόγοι είναι παραμύθια της Χαλιμάς. Το χρήμα ήταν, είναι και θα είναι η αιτία που οι άνθρωποι αποφεύγουν να αποδεχθούν την πραγματικότητα, ειδικά όταν το άμεσο κέρδος βρίσκεται μπροστά τους. Γι' αυτό, τα τελευταία χρόνια, οι επιστήμο-

νες έκαναν μελέτες για να αποδώσουν οικονομική αξία στα αγαθά που μας προσφέρει η βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα. Με αυτόν τον τρόπο δεν συγκρίνονται κουκκία με ρεβίθια, αλλά μέσω των χρημάτων βρίσκεται ένα κοινό μέσο αντίληψης της αξίας της βιοποικιλότητας. Για παράδειγμα, η άμεση οικονομική αξία των αγαθών και υπηρεσιών των οικοσυστημάτων υπολογίστηκε γύρω στα 24 τρισεκατομμύρια/έτος, μέγεθος πολύ μεγαλύτερο του συνόλου των εμπορικών πράξεων παγκόσμιας κλίμακας (περίπου 11 τρισεκατομμύρια). Αν δούμε την αξία των δασών, μόνο η αξία της ξυλείας που παίρνουμε από αυτά υπολογίστηκε να είναι περίπου 47 δισεκατομμύρια τον χρόνο. Άλλο παράδειγμα αποτελούν οι μέλισσες και όλα τα άλλα έντομα που μεταφέρουν γύρη από τα άνθη ενός φυτού σε άλλο φυτό, οι λεγόμενοι επικονιαστές. Μέσω αυτής της διεργασίας παράγονται καρποί μεγάλης οικονομικής αξίας, όπως πορτοκάλια, μήλα, μούρα, σταφύλια, αμύγδαλα κλπ. Αν εξαφανίζονταν αυτοί οι επικονιαστές, τότε θα έπρεπε η

γονιμοποίηση των ανθέων να γίνεται τεχνητά - με ξυλαράκια να μεταφέραμε γύρη από άνθος σε άνθος. Αυτή η υπηρεσία που μας παρέχουν δωρεάν τα έντομα εκτιμήθηκε σε 165 δισεκατομμύρια τον χρόνο.

Αλλά ας μην πάμε πολύ μακριά. Η χώρα μας κάθε χρόνο προσελκύει τουρισμό. Αν και επίσημα για κάποιον περίεργο λόγο δεν το συνειδητοποιήσαμε ακόμη, οι περισσότεροι τουρίστες δεν έρχονται γιατί μας αγαπάνε. Έρχονται γιατί αγαπάνε το μεσογειακό περιβάλλον του νησιού μας, γιατί απολαμβάνουν τις καθαρές παραλίες και τις φυσικές ομορφιές που προσφέρει για παράδειγμα το Τρόδος και ο Ακάμας. Όλα αυτά τα προσφέρει η βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματά μας. Σαν ένα απλό τεστ ας προσπαθήσουμε να σκεφτούμε πόσοι τουρίστες θα μας έρχονται, όταν μολύνουμε όλες μας τις παραλίες με απόβλητα και όταν κόψουμε όλη τη βλάστηση από τον Ακάμα, για να χτίσουμε παραθεριστικές κατοικίες...

*Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος - Terra Cyprina

Δίκτυο NATURA 2000: Μέρος της ζωής μας

Τι είναι και πώς μπορεί να αξιοποιηθεί το Δίκτυο;

Το Δίκτυο NATURA 2000 είναι ένα ευρύ Ευρωπαϊκό Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών για είδη χλωρίδας, πανίδας, πτηνών και οικοτόπων. Σκοπός του δικτύου είναι να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη επιβίωση των πιο ευάλωτων ειδών και οικοτόπων της Ευρώπης. Στην Κύπρο μπορείς να συναντήσεις 61 περιοχές που ανήκουν στο Δίκτυο NATURA 2000 όπως ο Ακάμας, η Λίμνη Ορόκλινος, το Κάβο Γκρέκο, η Λίμνη Παραλιμνίου, η Κοιλιάδα Διάριζου, ο Ξερός Ποταμός, το Δάσος Λεμεσού, οι Αλυκές Λάρνακας, η Κοιλιάδα των Κέδρων και άλλες. Απαντώντας σε ερωτήσεις μας Λειτουργοί του Τομέα Προστασίας της Φύσης και της Βιοποικιλότητας, του Τμήματος Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, μας ανέφεραν τις προσπάθειες που έχουν γίνει αλλά και τα επόμενα βήματα για επέκταση του δικτύου.

Λέγεται συχνά ότι οι περιοχές του δικτύου είναι απόλυτα προστατευόμενες περιοχές και εκεί σταματούν όλες οι δραστηριότητες και αναπτυξιακά έργα χάριν της προστασίας της φύσης. Αληθεύει αυτό;

Λανθασμένα έχει δοθεί η εντύπωση ότι το Δίκτυο Natura 2000 είναι συνώνυμο με τη μηδενική ανάπτυξη. Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 δεν αποτελούν ένα σύστημα απόλυτα προστατευόμενων περιοχών, όπου αποκλείον-

ται όλες οι ανθρώπινες δραστηριότητες. Το δίκτυο υιοθετεί μία διαφορετική προσέγγιση - αναγνωρίζει ότι ο άνθρωπος είναι αδιάσπαστο στοιχείο της φύσης, και ότι οι δύο εργάζονται καλύτερα σε συνεργασία. Κατά καιρούς προτείνονται καινούργια αναπτυξιακά σχέδια και έργα, τα οποία μπορεί να έχουν αντίκτυπο σε περιοχές του δικτύου Natura 2000. Καμία από αυτές τις δραστηριότητες δεν απαγορεύεται εκ των προτέρων βάσει των οδηγιών της Ε.Ε. Αντ' αυτού, υποβάλλονται σε μία σχολαστική εξεταστική διαδικασία έτσι ώστε να προσδιοριστεί αν το σχέδιο ή το έργο μπορεί να εγκριθεί για να προχωρήσει ή όχι. Ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως περιοχή Natura 2000 δεν σημαίνει λοιπόν εκ των προτέρων ότι οι υπάρχουσες δραστηριότητες μέσα στην εν λόγω περιοχή θα πρέπει να αλλάξουν ή να σταματήσουν. Οι δραστηριότητες, όμως, πρέπει να λάβουν υπόψη τα σπάνια είδη και τους σπάνιους οικοτόπους που απαντώνται στην περιοχή, για να εξασφαλίσουν την ικανοποιητική κατάσταση διατήρησής τους.

Πώς λειτουργεί το δίκτυο Natura 2000 σε άλλες χώρες;

Όλες οι ευρωπαϊκές χώρες ακολουθούν τα άρθρα της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους Οικοτόπους, για τη λειτουργία του δικτύου Natura 2000. Ανάλογα με την κουλτούρα της κάθε χώρας, αλλά και τον βαθμό ευαισθητοποίησής του

κοινού, καθώς και τους διαθέσιμους πόρους, καθορίζονται οι δράσεις και εφαρμόζονται μέτρα διαχείρισης της κάθε περιοχής.

Θεωρείτε ότι έχει πετύχει η εφαρμογή του δικτύου στην Κύπρο όσον αφορά την προστασία ειδών και οικοτόπων αλλά και ως προς την αποδοχή του από τον κόσμο;

Οι προσπάθειες που γίνονται για την προστασία των ειδών και των οικοτόπων είναι καθημερινές και συνεχείς. Η δημιουργία του δικτύου Natura 2000 βοήθη στην επίτευξη αυτού του στόχου, αλλά έχουμε ακόμα πολύ δρόμο μπροστά μας για να φέρουμε τα είδη και τους οικοτόπους σε μια ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης. Σε αυτό μπορεί να συμβάλει και το κοινό, που όμως σε μεγάλο βαθμό βλέπει με επιφύλαξη και καχυποψία τη συμπερίληψη περιοχών στο δίκτυο Natura 2000. Μέσα από διάφορα προγράμματα και εκδηλώσεις γίνεται συνεχής προσπάθεια για ευαισθητοποίηση του κόσμου με σκοπό τη σωστή ενημέρωσή του για το θέμα αυτό. Πρέπει να γίνει αντιληπτό από τον κόσμο ότι η στενή συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς θα φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα για την προστασία των ειδών και των οικοτόπων, σεβόμενοι παράλληλα το τοπικό κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο.

Ποια είναι τα επόμενα βήματα που πρέπει

να γίνουν στην Κύπρο, ώστε το Δίκτυο να πετύχει όσο το δυνατό καλύτερα τους σκοπούς του;

Στην παρούσα φάση βρισκόμαστε στη διαδικασία χαρακτηρισμού των Περιοχών σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία. Βρισκόμαστε σε επαφή με τοπικές κοινότητες και ενδιαφερόμενους φορείς για περαιτέρω ενημέρωσή τους, καθώς και εμπλοκή τους στη διατήρηση των ειδών και οικοτόπων της κάθε περιοχής.

Πως μπορεί να αξιοποιηθεί το δίκτυο Natura από μία κοινότητα ή ένα ιδιοκτήτη γης μέσα σε περιοχή Natura;

Αν συνειδητοποιήσουμε ότι το Δίκτυο Natura αποτελεί μέρος της ζωής μας, η σχέση εκείνων που βρίσκονται μέσα στις περιοχές μπορεί να είναι συνεργιστική, δηλ. να αποκομίζει οφέλη και να δημιουργεί θέσεις εργασίας. Το Τμήμα μας μπορεί να συνεισφέρει στον σχεδιασμό πρωτοβουλιών και να βοηθήσει στην εξεύρεση κονδυλίων, εθνικών ή κοινοτικών. Σε διάφορες περιοχές μέχρι τώρα, μέσω τέτοιων χρηματοδοτήσεων εκδόθηκαν ενημερωτικά φυλλάδια, ανοίχθηκαν μονοπάτια και αλυσάκια εμπλουτισμού, έγιναν καθαρισμοί και σηματοδοτήσεις. Μπορούν να γίνουν και άλλου τύπου υποστηρικτικές ενέργειες μέσα από διαφορετικά προγράμματα που ευνοούν νέους επιχειρηματίες στην ύπαιθρο, και τα οποία μπορούμε να υποδείξουμε.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΜΑ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ NATURA 2000

ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΗΣ ΜΑΜΜΑΡΙ:

«Πολλαπλά τα οφέλη από τη συμπερίληψή μας στο δίκτυο»

Μια από τις περιοχές που είναι ενταγμένη στο δίκτυο Natura 2000 είναι και η περιοχή Μάμμαρι-Δένεια. Ο Νίκος Κοτζιάσσης, Πρόεδρος του Κοινοτικού Συμβουλίου Μάμμαρι, σε δηλώσεις του τόνισε την περηφάνια που αισθάνονται οι κάτοικοι του χωριού του αλλά και της γειτονικής Δένειας που ανήκουν στο Δίκτυο. «Ζούμε σε μια τόσο όμορφη περιοχή, που φιλοξενεί πληθώρα σημαντικών ειδών φυτών και ζώων. Συγκεκριμένα, στην περιοχή μας μπορείς να συναντήσεις έναν πολύ μεγάλο αριθμό φυτών σε σύγκριση με την έκτασή της, μεταξύ αυτών 9 ενδημικά φυτά της Κύπρου, περίπου 60 είδη πουλιών, νυχτερίδες και

πεταλούδες. Για εμάς αυτό σημαίνει ότι βάζουμε κι εμείς το λιθαράκι μας για να προστατεύουν όλα αυτά τα είδη και να συνεχίσουν να τα έχουν και οι επόμενες γενιές», ανέφερε ο κ. Κοτζιάσσης. Αναφερόμενος στα οικονομικά και άλλα οφέλη από την ένταξη κομματιού της κοινότητας του Μάμμαρι στο Δίκτυο Natura, ο Πρόεδρος του Κοινοτικού Συμβουλίου του Μάμμαρι ανέφερε ότι η συμμετοχή στο Δίκτυο συνέβαλε στο να δημιουργηθεί ένα μονοπάτι μελέτης της φύσης, του οποίου το κόστος ανέλαβε το Τμήμα Περιβάλλοντος. «Με αυτήν τη δραστηριότητα μπορεί ο επισκέπτης να ενημερωθεί και να ευαισθητοποιηθεί για την περιο-

χή και τα σημαντικά είδη της. Ενώ παράλληλα έχουμε την ευκαιρία να ανακαλύψουμε και να απολαύσουμε τις ομορφιές της περιοχής μας, και να βρισκόμαστε στο φυσικό περιβάλλον χωρίς να το καταστρέφουμε, προσελκύοντας ταυτόχρονα ακόμη και τουρίστες από άλλες περιοχές της Κύπρου ή και το εξωτερικό», επεσήμανε ο κ. Κοτζιάσσης. Κλείνοντας, ο κ. Κοτζιάσσης ανέφερε ότι στις μέρες μας υπάρχουν τουρίστες που επισκέπτονται την περιοχή μας για να ανακαλύψουν τον φυσικό της πλούτο, μαθαίνοντας παράλληλα για τη

γεωλογική της αξία, αλλά και την πολιτιστική της κληρονομιά. «Επίσης, μέσω του προγράμματος Icostasy σε συνεργασία με την κοινότητα πραγματοποιήθηκε η φύτευση πέραν των 150 φρουτόδεντρων, με απώτερο σκοπό την παροχή τροφής στις φρουτονυχτερίδες της περιοχής και να συμβάλουμε στην προστασία του είδους», σημείωσε.

Ο Νίκος Κοτζιάσσης,
Πρόεδρος του Κοινοτικού
Συμβουλίου Μάμμαρι

ΦΑΝΤΑΖΕΣΤΕ
το καλοκαίρι χωρίς καρπούζι,
πεπόνι, αγγουράκι,
κολοκυθάκι και μελιτζάνα;

www.cyprusbiodiversity.eu και στο facebook: BIOforLIFE, LIFE+Project

SOSτε τις μέλισσες!

Αν εξαφανιστεί το σημαντικό αυτό έντομο, ο κόσμος κινδυνεύει να μείνει χωρίς φρούτα και λαχανικά

Η Εκστρατεία της Greenpeace Ελλάδος έχει ως στόχο την κινητοποίηση για την προώθηση της βιοποικιλότητας στην αγροτική γη και την προστασία των οικοσυστημάτων που είναι ακόμη ανέπαφα

Ποιες οι συνέπειες στο ενδεχόμενο να εξαφανιστούν οι μέλισσες;

Φαντάζεστε το καλοκαίρι χωρίς καρπούζι, πεπόνι, αγγουράκι, κολοκυθάκι και μελιτζάνα; Και όχι μόνο αυτά, αλλά και δεκάδες άλλα αγαπημένα μας φρούτα και λαχανικά που εξαρτώνται από τις μέλισσες για την επικονίασή τους, δηλαδή τη γονιμοποίηση του άνθους για να παραχθεί ο καρπός τους. Από τα τέλη του 1990, οι μελισσοκόμοι, κυρίως στην Ευρώπη και τη Β. Αμερική, είχαν διαπιστώσει ότι οι πληθυσμοί των μελιτοφόρων μελισσών (οι μέλισσες που κατοικούν σε κυψέλες και παράγουν μέλι) μειώνονταν με ασυνήθιστα γρήγορους ρυθμούς.

Οι μέλισσες αυτές είναι απαραίτητες για την παραγωγή της τροφής μας, γιατί επικονιάζουν τα φυτά, και δεν είναι οι μόνες. Και άλλα έντομα, όπως οι άγριες μέλισσες και οι πεταλούδες εκτελούν επίσης πολύτιμο επικονιαστικό έργο. Πάνω από το 35% της παγκόσμιας παραγωγής τροφής εξαρτάται από τα έντομα-επικονιαστές. Από τα 100 είδη καλλιεργειών, τα οποία παράγουν το 90% της παγκόσμιας τροφής, 71 επικονιάζονται από τις μέλισσες. Χωρίς αυτά, εκατομμύρια άνθρωποι και ζώα θα υπέφεραν από στέρηση τροφής. Στην Ευρώπη μόνο, πάνω από 4.000 είδη λαχανικών μεγαλώνουν χάρη στην ακούραστη δουλειά των μελισσών.

Ποια η αξία των μελισσών στις καλλιέργειες;

Χρειάζεται μία μέλισσα για να γίνει το λουλούδι πεπόνι, αγγουράκι, κολοκυθάκι και μελιτζάνα... Αν όμως εξαφανιστούν οι μέλισσες, δεν θα γίνει... τίποτα! Η επικονίαση, η γονιμοποίηση δηλαδή του άνθους για να γίνει καρπός, είναι το πολυτιμότερο αγαθό που προσφέρουν οι μέλισσες στον άνθρωπο και το περιβάλλον. Χωρίς την επικονίαση, η τροφή που καταλήγει στο πιάτο μας θα ήταν πολύ λιγότερη, καθώς το 1/3 των καλλιεργειών βασίζεται σε αυτήν. Εάν οι μέλισσες αφανιστούν, οι 71 από τις 100 πιο σημαντικές φυτικές καλλιέργειες παγκοσμίως, που επικονιάζονται από τις μέλισσες, θα αρχίσουν να εξαφανίζονται και αυτές. Ειδικότερα, καρποί όπως τα μήλα, οι φράουλες και τα αμύγδαλα θα εμφανίσουν απότομη πτώση. Η εξαφάνιση των μελισσών, όμως, θα έχει και καταστροφικές επιπτώσεις στην οικονομία, αν αναλογιστούμε ότι η οικονομική αξία της επικονίασης των μελισσών αποτιμάται σε €265 δις τον χρόνο παγκοσμίως.

Ποιες είναι οι αιτίες για την εξαφάνιση των μελισσών;

Μία από τις μεγαλύτερες απειλές για τις μέλισσες προέρχεται από τα χημικά φυτοφάρμακα υψηλής τοξικότητας, που χρησιμοποιούνται στις βιομηχανικές καλλιέργειες. Αυτά τα πολύ επικίνδυνα φυτοφάρμακα, συμπεριλαμβανομένων των νεονικωτινοειδών, έχουν την ιδιότητα να κυκλοφορούν σε όλα τα μέρη του φυτού. Οι μέλισσες τα προσλαμβάνουν από τη γύρη και το νέκταρ, κάτι που βλάπτει το νευρικό τους σύστημα και πολύ συχνά τις οδηγεί στον θάνατο. Οι ολοένα περισσότερες μονοκαλλιέργειες που προωθήει η βιομηχανική γεωργία και που έχουν οδη-

γήσει στη μείωση της βιοποικιλότητας και την καταστροφή πλούσιων σε ποικιλία οικοσυστημάτων. Οι μονοκαλλιέργειες αποτελούν μεγάλο κίνδυνο, γιατί οι μέλισσες για να επιβιώσουν θα πρέπει να τρέφονται από μία μεγάλη ποικιλία ανθοφόρων φυτών. Η Διεθνής Ένωση για την Προστασία της Φύσης (IUCN) εκτιμά ότι θα εξαφανιστούν άλλα 20.000 ανθοφόρα φυτά τις επόμενες δεκαετίες. Αυτό επηρεάζει τις μέλισσες που ζουν σε μελίτσια και ακόμα περισσότερο τις άγριες μέλισσες, που χρειάζονται αδιάταρκτους βιότοπους για να κτίσουν τις φωλιές τους.

Ποιες λύσεις προτείνετε γι' αντιμετώπιση του φαινομένου της εξαφάνισης των μελισσών;

Αν πάρουμε μέτρα για την προώθηση της βιοποικιλότητας στην αγροτική γη και την προστασία των οικοσυστημάτων που είναι ακόμη ανέ-

παφα, μπορούμε να προσφέρουμε στις μέλισσες το περιβάλλον που χρειάζονται. Το πρώτο βήμα είναι να εφαρμόσουμε νόμους που θα απαγορεύουν τη χρήση των χημικών που αφανίζουν τις μέλισσες. Τον Απρίλιο του 2013, χάρη σ' εσάς και τους πολίτες από κάθε μεριά της Ευρώπης που στήριξαν την εκστρατεία της Greenpeace και άλλων οργανώσεων, καταφέραμε μια σπουδαία νίκη: την απαγόρευση τριών επικίνδυνων νεονικωτινοειδών φυτοφαρμάκων από την πλειοψηφία των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εφαρμογή αυτής της απόφασης και η οριστική απόσυρση από την αγορά των φυτοφαρμάκων που απειλούν τις μέλισσες, είναι ένα σημαντικό πρώτο βήμα για να σώσουμε τις μέλισσες. Χρειάζεται όμως, παράλληλα, και λήψη μέτρων για την προώθηση της βιοποικιλότητας στην αγροτική γη και την προστασία των οικοσυστημάτων που είναι ακόμη ανέπαφα. Βήματα όπως να φτιάξουμε φράχτες από θάμνους και δέντρα, και να δημιουργήσουμε περιοχές με άγρια λουλούδια, μαζί με δίκτυα βιοτόπων, μπορούν να βοηθήσουν τις μέλισσες. Ευτυχώς, η βιολογική γεωργία (χωρίς τη χρήση χημικών φυτοφαρμάκων) επεκτείνεται σε πολλές χώρες, αφού ο έλεγχος των ζιζανίων γίνεται μηχανικά και διατηρείται η βιοποικιλότητα. Η αμειψιοπορία (εναλλαγή καλλιεργειών στο ίδιο χωράφι) μειώνει την πίεση των παράσιτων στα χωράφια και είναι ένα ακόμα μοντέλο φιλικής προς τις μέλισσες γεωργίας. Τα εθνικά πάρκα και οι κήποι με ντόπια φυτά ωφελούν τις μέλισσες, με την προϋπόθεση, όμως, ότι αποφεύγονται τα χημικά φυτοφάρμακα και προστατεύεται η ποικιλία σε φυτά και δέντρα.

ΠΗΓΗ: Greenpeace Ελλάδος

Χρειαζόμαστε επείγοντως επικονιαστές!

Σε περισσότερες από τις μισές χώρες της Ευρώπης, οι μέλισσες δεν επαρκούν για την επικονίαση των καλλιεργειών, προειδοποιεί διεθνής ερευνητική ομάδα. Η έλλειψη αποδίδεται στην δραστική επέκταση των καλλιεργειών που προορίζονται για την παραγωγή βιοκαυσίμων, όπως η ελαιοκράμβη, η σόγια και ο αραβόσιτος.

Τα τελευταία χρόνια αρκετές ευρωπαϊκές χώρες αναφέρουν ανησυχητική συρρίκνωση του πληθυσμού των μελισσών, πρόβλημα που

οδήγησε την ΕΕ στην απόφαση να επιβάλει μορατόριουμ στα εντομοκτόνα που βασίζονται στη νικοτίνη. Σύμφωνα όμως με την τελευταία μελέτη, η οποία δημοσιεύεται στην ηλεκτρονική επιθεώρηση PLoS ONE, το διάστημα 2005-2010 τα μελίτσια αυξήθηκαν κατά 7% στις 41 ευρωπαϊκές χώρες που εξετάστηκαν. Η αύξηση, όμως, δεν αρκεί για να καλύψει τις απαιτήσεις των καλλιεργειών που απαιτούν έντομα για την επικονίασή τους: στο ίδιο διάστημα, η έκταση

που καταλαμβάνουν οι καλλιέργειες ενεργειακών φυτών αυξήθηκε κατά σχεδόν 30%. Η Βρετανία φαίνεται ότι είναι η χώρα που αντιμετωπίζει το μεγαλύτερο πρόβλημα, καθώς οι μέλισσες στη χώρα είναι τέσσερις φορές λιγότερες από όσες εκτιμάται ότι απαιτούνται. Τεράστια αύξηση στις εκτάσεις που καταλαμβάνουν οι καλλιέργειες ελαιοκράμβης καταγράφεται και στην Ελλάδα: «Το 2005 καλλιεργούνταν στην Ελλάδα μόνο μερικές εκατοντάδες εκτάρια [ένα

εκτάριο είναι δέκα στρέμματα]. Έκτοτε όμως η καλλιέργεια έχει εκτοξευτεί λόγω των επιδοτήσεων στα βιοκαύσιμα» αναφέρει στο BBC ο Τομ Μπιζ του Πανεπιστημίου του Ρέντινγκ, επικεφαλής της μελέτης. Λόγω αυτής της δυσανάλογης αύξησης, η Ελλάδα εξαιρέθηκε από τη στατιστική ανάλυση όσον αφορά το έλλειμμα μελισσών.

Οι ερευνητές εκτιμούν ότι η έλλειψη σε ευρωπαϊκό επίπεδο αντισταθμίζεται από άγρια έντομα όπως οι βομβίνοι, οι οποίοι θα πρέπει να προστατευτούν. Στις 41 χώρες που εξετάστηκαν, το έλλειμμα σε μέλισσες φτάνει τις 13,4 εκατομμύρια αποικίες ή επτά δισεκατομμύρια έντομα.

Ήξερες ότι...

η οικονομική αξία των εντόμων – επικονιαστών εκτιμάται στα €265 δις τον χρόνο;

Το έργο BIOforLIFE έχει στόχο να συμβάλει στην παγκόσμια προσπάθεια να σταματήσουμε την απώλεια της βιοποικιλότητας.

Περισσότερες πληροφορίες για το έργο BIOforLIFE μπορείτε να βρείτε στο: www.cyprusbiodiversity.eu και στο Facebook: BIOforLIFE, LIFE+ Project | **Φωτογραφία** είναι από το διαδίκτυο.